

De Koninginnekapel 2

Vincent Duflou

Vervolg op Kon.kapel, uitwendige beschrijving in "Lange Nelle", 2de jg. nr 2 pp. 19-20.

3. INWENDIGE BESCHRIJVING

De toegang tot de Koninginnekapel wordt afgesloten door een groot smeedijzeren hek, daterend van 1936. Het is van de hand van de Bruggeling Louis Lenoir.

Boven de ingang staan er twee beelden. Het gaat om de heiligen Petrus en Paulus. Links staat Petrus. Hij heeft kort haar en een korte baard. Als attribuut heeft hij een sleutel in de hand. Boven zijn hoofd zien we een aureool. Rechts zien we dan Paulus. Hij heeft lang haar en een lange baard. Als attribuut heeft hij een zwaard. Dit is het wapen, waarmee Paulus onder het bewind van keizer Nero werd gedood. Achter beide heiligen zien we een omgekeerd kruis. Dit is de manier, waarop Petrus, eveneens onder het bewind van keizer Nero om het leven werd gebracht: hij werd gekruisigd.

Bij deze twee beelden valt het op dat Petrus wel een aureool draagt en Paulus echter niet. Hoe valt dat te verklaren? Dit vindt zijn verklaring in de betekenis die werd gegeven aan beide heiligen als ze samen werden afgebeeld. Paulus, afgebeeld naast Petrus, stelt de ecclesia ex gentibus (= de kerk van de heidenen) voor, terwijl Petrus dan de ecclesia ex circumcissione (= de kerk voortgekomen uit de heidenen) voorstelt.

De eigenlijke kapel is zeshoekig en bleef ook inwendig onafgewerkt. Het fraai uitgewerkt gewelf moest eigenlijk bezet worden met mozaïeksteentjes met gouden en zilveren engelmotieven. De marmeren colonnetten (kleine dunne zuilen) moesten nog gepolijst worden. Het was eveneens voorzien dat de schachten van de colonnetten een decoratie zouden krijgen bestaande uit bronzen ranken met bladeren. De kapitelen (kapiteel: bekroning of bovendeel van een zuil) zijn hier zeer mooi. Ze bestaan uit ranken die naar boven klimmen. Alzo werd een vloeiende overgang geschapen tussen de colonnetten en de gewelfribben.

Tijdens wereldoorlog II werden de brandglazen weer vernield en vervangen door nieuwe, gemaakt door glazenier Michel Martens uit Varsenare. Achtereenvolgens zien we koning Saul met zijn speer, koning David spelend op zijn harp, koning Salomon met een kind (= het Salomonsoordeel) en koning Jeroboam, koning van Israël met koning Roboam, koning van Judea. Deze twee laatste vorsten betwistten elkaar het verdeelde rijk Israël. In dit brandglas zien we Christus verschijnen tussen beide koningen.

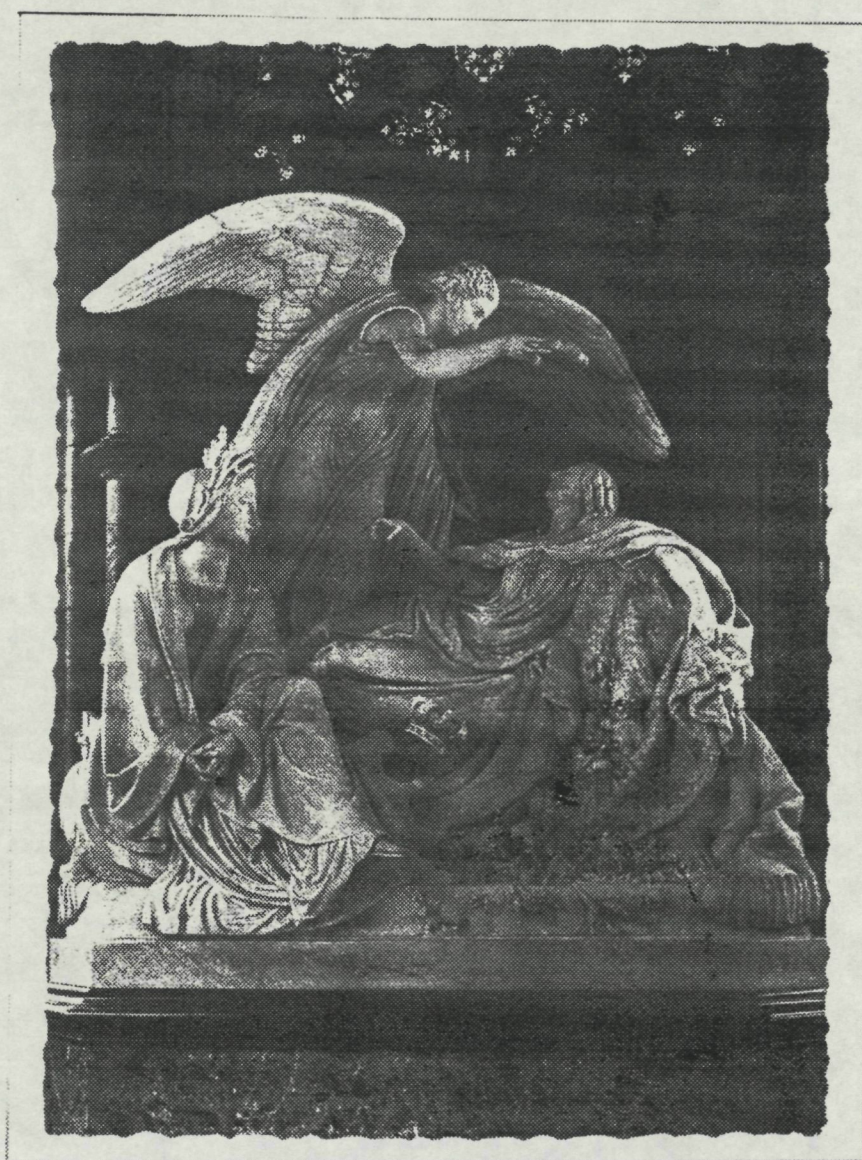
4. HET PRAALGRAF.

Het gaat om het praalgraf van Louise-Marie d'Orleans. Geboren in 1812 te Palermo, was zij de oudste van de 10 kinderen van Louis-Philippe, koning van Frankrijk. In 1832 huwde ze met koning Leopold I en werd alzo de eerste Belgische koningin. Op 11 oktober 1850 stierf zij te Oostende op vrij jonge leeftijd, ze was pas 38 jaar.

Binnen de week na haar dood werden er al gelden ingezameld om een monument op te richten ter herinnering aan de overleden vorstin. Dit kwam omdat zij enorm populair en geliefd was bij de Belgische bevolking, omwille van haar sterk sociaal engagement. Zij kreeg trouwens de bijnaam "Engel der Belgen".

De gemeenteraad van Oostende besliste de uitvoering van het mausoleum toe te vertrouwen aan de beeldhouwer Charles August Fraikin. Pas negen jaar na de dood van Louise-Marie werd het praalgraf voltooid.

Oorspronkelijk stond het praalgraf opgesteld in de crypte van de oude kerk. Toen deze kerk verwoest werd ten gevolge van een brand in 1896 en er een nieuwe kerk werd gebouwd, werd het praalgraf overgebracht naar een eigen kapel, op wens van koning Leopold II.

Binnen de week na haar dood werden er al gelden ingezameld om een monument op te richten ter herinnering aan de overleden vorstin. Dit kwam omdat zij enorm populair en geliefd was bij de Belgische bevolking, omwille van haar sterk sociaal engagement. Zij kreeg trouwens de bijnaam "Engel der Belgen".

De gemeenteraad van Oostende besliste de uitvoering van het mausoleum toe te vertrouwen aan de beeldhouwer Charles August Fraikin. Pas negen jaar na de dood van Louise-Marie werd het praalgraf voltooid.

Oorspronkelijk stond het praalgraf opgesteld in de crypte van de oude kerk. Toen deze kerk verwoest werd ten gevolge van een brand in 1896 en er een nieuwe kerk werd gebouwd, werd het praalgraf overgebracht naar een eigen kapel, op wens van koning Leopold II.

Het praalgraf is gemaakt uit wit marmer van Italiaanse origine, en komt zeer goed uit tegen de donkere en goudkleurige achtergrond. Terecht mogen we hier zeggen dat we te maken hebben met een geslaagde, evenwichtige, driehoekige kompositie bestaande uit 3 figuren. We zien de koningin, liggend afgebeeld met haar hand reikend naar een engel, die haar de palmtak en kroon van de onsterfelijkheid aanreikt. Terwijl de koningin deze symbolen aanneemt vallen de aardse koningskroon en de verwelkte bloemen (= symbolen van sterfelijkheid) op de grond. Aan de voeten van de koning zien we een treurende vrouwenfiguur. De uitdrukking van smart in haar gelaat is treffend weergegeven. Het gaat om de personifikatie van de stad Oostende. Zij zit hier op een soort kussen waarop het wapenschild van de stad Oostende staat afgebeeld. Dit kussen is bekroond door een gekanteelde stads-ommuring. Dit kanteelmotief is een typisch kenmerk voor stadspersonifikaties, dat teruggaat tot in de Grieks Oudheid. Wel zien we dat de antieke stadspersonifikaties deze gekanteelde stadsmuren op het hoofd dragen in de vorm van een kroon. De beeldengroep rust op een sokkel van groen marmer, eveneens van Italiaanse oorsprong.

Wat de stijl betreft van dit praalgraf stellen we vast dat bepaalde typische inhoudelijke en vormkenmerken eigen aan de romantische beeldhouwkunst terug te vinden zijn in het beeldhouwwerk. We zien o.a. de theatrale expressie, de beweging in de ruimte en de open vorming (d.w.z. de steenmassa wordt verscheurd door holten en spleten). Trouwens Fraikin wordt gerangschikt onder de romantische beeldhouwers, zij het dat hij werkte in een minder heroïserende stijl.

5. DE BEELDHOEWER CHARLES AUGUST FRAIKIN

Fraikin is geboren op 14 juni 1817 te Herentals. Hij was de jongste uit een gezin van 9 kinderen. Al zeer vroeg had hij aanleg voor tekenen en houtsnijden. Op 12-jarige leeftijd volgt hij de lessen aan de Academie voor Schone Kunsten te Antwerpen. Vervolgens gaat hij naar Brussel om er zich volledig op de plastische kunsten toe te leggen.

Vrij onverwacht komt plots zijn vader, Jean Baptist, notaris en stadssecretaris te Herentals, te overlijden. Charles is genoodzaakt een stiel te leren en wordt door één van zijn broers,

die voogd over hem was geworden, geplaatst bij apotheker Donat de Hemptinne. Deze bekende chemicus en hofapotheker wijdt de jonge Charles overdag in de Scheikunde en artsennijlkunde in. 's Nachts houdt Charles zich bezig met de schilderkunst. Hierbij wordt hij vooral gesteund door François Joseph Navez, schoonbroer van Donat de Hemptinne en directeur van de Academie van Brussel.

In 1835 behaalt Charles het diploma van apotheker met grootste onderscheiding. Hij wordt gerant in een totaal verwaarloosde apotheek, die hij volledig en met succes weet te reorganiseren. In diezelfde periode krijgt Charles onder invloed van Guillaume Gaafs interesse voor de beeldhouwkunst. Die passie wordt zo groot dat hij zijn apotheek vaarwel zegt om zich volledig aan de beeldhouwkunst te kunnen wijden. Hij volgt opnieuw lessen aan de Brusselse Academie en getuigt er van zo'n talent, dat hij reeds na 6 maanden een eerste prijs behaalt.

Zijn werken vallen vlug in de smaak van het publiek. Zelfs de overheid blijft niet onberoerd en biedt hem een aantal opdrachten aan. Zijn succes groeit steeds aan tot ver in het buitenland. In Italië, meer bepaald Florence en Carrara, ontstaan ateliers die zich specialiseren in het copiëren van zijn werken.

Uiteraard behaalde Charles heel wat prijzen en was hij een graag gezien lid van heel wat commissies en verenigingen zowel in binnen- als buitenland (Wenen, Gent, Luik, Brussel, Antwerpen Dallas).

Hij was ook de eerste leermeester van de befaamde Constantin Meunier.

Charles stierf in Schaarbeek op 22 November 1893. In Herentals, zijn geboortestad, is er een Fraikinmuseum waar 94 gipsmodellen kunnen bezichtigd worden. Hij had ze enkele jaren voor zijn dood aan de stad geschonken.

Enkele van zijn meest gekende werken:

- Kortrijk: monument ter nagedachtenis van Robbe L.
- Brussel: monument ter nagedachtenis van Quetelet.
- Dendermonde: monument ter nagedachtenis van pater de Smedt
- Brussel: de H. Maagd in de Salazarkerk.
- Leningrad: het beeld van de Slavenliefde.

Bronnen

* LOONTIENS Carlo: Les monuments et les edifices remarquables d'Ostende aainsi que de l' arrondissement, deel 1, Ostende monumentale et pittoresque, Ostende, (1929)

* DE PLATE: jg. 1983, pp. 54-55, febr. nr 2 pp. 25-26

* Met de toerist op bezoek in de St.- Petrus en Pauluskerk te Oostende, brochure

* Nationaal biografisch woordenboek, deel XII, p.259, Brussel 1987.